

Dag belangenbehartiger!

Wanneer je partner of naaste familie overlijdt, staat je wereld even helemaal stil. Naast emoties en verdriet moet je je ook een weg banen in de vele administratieve regelingen. Daarnaast steken er ook wel wat financiële vragen de kop op. Zo is de overdracht van de banktegoeden naar erfgenamen niet altijd even eenduidig. Wat gebeurt er met een bankrekening bij overlijden? Mag je tegoeden afhalen voor de begrafenis kosten? In deze infomail nemen we je een eindje op weg en kaarten we tevens een probleem aan dat recent bij ons binnenliep. Heb je nog vragen? Wend je dan zeker tot je financiële instelling of notaris. Of stuur ons gerust een mailtje: belangenbehartiging@okra.be!

Wat met de bank bij overlijden?

Wanneer iemand overlijdt, dien je eerst en vooral de arts te verwittigen. Die stelt het overlijden officieel vast. Vervolgens wordt die vaststelling, vaak via de begrafenisondernemer, overgemaakt aan de burgerlijke stand van het gemeentebestuur. Zij registreren dit officieel.

Ook de bank(en) van de overledene moeten op de hoogte gebracht worden. Van zodra ze dit weten, moeten de financiële instellingen **alle rekeningen en bankkaarten van de overledene blokkeren**. Ook alle volmachten, bestendigde opdrachten en domiciliëringen vervallen. Hetzelfde geldt voor een eventuele kluis, maar ook voor **alle gemeenschappelijke of onverdeelde rekeningen** van de overledene en zijn echtgenoot of samenwonende partner. Zelfs de eigen rekeningen van de overlevende partner worden geblokkeerd.

Dit doet de bank omdat niet duidelijk is wie de potentiële erfgenamen zijn. Dit is immers afhankelijk van verschillende factoren (*onder meer het huwelijksstelsel, wie zijn de wettige en/of reservataire erfgenamen, is er een testament enzovoort*). Deze blokkering heeft wel tot gevolg dat de langstlevende partner in principe niets meer kan betalen. Zelfs niet met eigen rekeningen.

Weet je niet **bij welke banken** de overledene gelden heeft staan, dan kan je terecht bij de [dienst Bankresearch van Febelfin](#). Die bevaart haar leden-banken. Voor tegoeden in het buitenland werkt dit wel niet. Voor levensverzekeringen evenmin.

Bankrekening deblokken

Documenten?

Je kan een bankrekening pas laten deblokken wanneer je aan de bank één van de volgende documenten toont:

- een **akte van erfopvolging**, opgemaakt door de notaris;
- een **attest van erfopvolging**, afgeleverd door het kantoor Rechtszekerheid.

In deze documenten staat hoe de verdeling van de erfenis geregeld moet worden.

Opgepast: de 'verklaring van erfrecht' ondertekend door het gemeentebestuur, bij minieme bedragen, en de 'akte van bekendheid' opgemaakt door de vrederechter zijn niet geldig voor de deblokking.

De akte van erfopvolging kan je aanvragen bij een [kantoor Rechtszekerheid \(vroeger: Registratiekantoor\)](#), indien er geen huwelijkscontract, testament, zogenaamd 'onbekwame' erfgenamen (zoals minderjaren of onbekwaamverklaarden) of een schenking tussen echtgenoten zijn. In de andere gevallen moet je bij een **notaris** terecht voor een attest van erfopvolging. De kosten voor een notariële akte bedragen: 50 euro registratiekosten, 7,5 euro rechten op geschriften, erelonen en aktekosten van de notaris. Het attest van erfopvolging, afgeleverd door het kantoor Rechtszekerheid, is gratis.

Sociale en fiscale schulden?

Noch de notaris, noch de ontvanger van het kantoor Rechtszekerheid, kunnen het attest of de akte meteen afleveren. Ze dienen eerst na te gaan of de overledene of diens erfgenamen nog **sociale of fiscale schulden** hebben openstaan. Is dit het geval, dan moeten deze bedragen eerst van de erfenis worden afgehouden. De fiscus heeft wettelijk **twalf werkdagen** om de notaris of de ontvanger daarvan op de hoogte te brengen. Dat de aflevering van het attest of de akte dus enkele weken op zich laat wachten, is niet abnormaal.

Een bank zal pas deblokken als in de akte of het attest staat dat:

- er geen schulden werden gemeld van de overledene of erfgenamen;
- dat alle gemelde schulden reeds werden voldaan;
- of dat zij voorafgaand aan de vrijgave van de tegoeden zullen worden betaald met die tegoeden.

Voor deze laatste **hypothese** is echter het **akkoord** (of dus de handtekening) van **alle erfgenamen** nodig. In de praktijk vragen banken niet enkel bij deze laatste hypothese goedkeuring voor vrijgave, maar gebeurt dit zo goed als altijd. Dit kan vanzelfsprekend voor bijkomende problemen zorgen.

Op droog zaad?

Dat alles betekent echter niet dat de overlevende partner (gehuwd of wettelijk samenwonend) helemaal op droog zaad wordt gezet. De bank mag op verzoek van de notaris of rechthebbenden immers **bepaalde bevoorrechte betalingen verrichten van specifieke schulden**, zoals:

- laatste medische kosten van de overledene;
- begrafenis kosten;
- facturen met betrekking tot de laatste woonplaats van de overledene (*3 maanden voor tot 6 maanden na het overlijden*): hypothecaire aflossingen, de huur van de woning of factuur van het woonzorgcentrum, facturen met betrekking tot water, elektriciteit, gas en stookolie, brandverzekering.

Daarnaast heeft de langstlevende echtgenoot of wettelijk samenwonende partner recht om de **helft van de totale tegoeden** op de zicht- en spaarrekeningen op te nemen, met een **maximum van 5000 euro**. Dit is geen beperking per rekening of per bank, maar een maximum over alle bankrekeningen in totaal. De bank zal dit tegoed vrijmaken. Met dit bedrag kan de partner de periode van blokkering van de rekeningen financieel overbruggen.

Voorbeeld 1: als er 2000 euro op de zichtrekening staat, kan de overlevende partner maximaal 1000 euro afhalen.

Voorbeeld 2: er zijn gelden bij bank A van 150 000 euro. Bij bank B en C staan daarnaast nog eens bedragen van respectievelijk 30 000 en 70 000 euro. De partner mag in dit geval in totaal slechts een bedrag van 5000 euro afhalen.

Let dus op! Neem je als partner méér dan de helft of méér dan het grensbedrag van 5000 euro op, dan gaat men ervan uit dat je de nalatenschap aanvaardt, met alle risico's vandien. Dit is dus ook het geval als je bij verschillende banken geld afhaalt (zonder dat deze het van elkaar weten) en deze som overschrijdt. Dit heeft ook als gevolg dat het bedrag dat je als langstlevende boven deze grenzen afhaalt, verliest in jouw aandeel in het gemeenschappelijk vermogen, de onverdeeldheid of nalatenschap.

Voorbeeld 3: als je als langstlevende 8000 euro zou afhalen (3000 euro teveel), dan verlies je alle rechten in de 3000 euro die teveel zijn afgehaald. Indien het gaat om een nalatenschap van 200 000 euro, waarin de langstlevende gerechtigd is voor 100 000 euro, dan zal je (ten gevolge van het teveel afgehaalde geld) slechts recht hebben op 97 000 euro en de overige erfgenamen op 103 000 euro.

Financiële instelling rekent kosten aan

Voor het werk dat de bank heeft bij een overlijden, rekent ze kosten aan. Die houdt ze zelf af van de geblokkeerde rekening van de overledene. Die kosten kunnen overigens aanzienlijk zijn **en in sommige gevallen zelfs onredelijk**. Hierover kregen we intussen al enkele **vragen** binnen van **ongeruste OKRA-leden**. Heb jij ook vragen bij een dossier, laat het dan niet na om ons even te contacteren. We kaarten dit probleem sowieso verder aan met de financiële sector.

Hoeveel banken exact mogen aanrekenen voor de opmaak van een overlijdensdossier (volgens hun eigen Algemene Voorwaarden), kan je vinden op de website van Spaargids.be:

<https://www.spaargids.be/sparen/kosten-nalatenschap.html>
